

21.08.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**21 Ağustos 2023
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

21 Ağustos 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- İstanbul Atlas Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği
- Sabancı Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- 2023 Yılı Haziran Ayına Ait Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- 2023 Yılı Haziran Ayına Ait Tamamlama Vizesi Yapılan Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- 2023 Yılı Haziran Ayına Ait İptal Edilen Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi

TMO'nun aldığı hububat miktarı 8,7 milyon tona ulaştı

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal, yoğun bir alım kampanyası yürüttüklerini belirterek, "8,7 milyon ton alım gerçekleştirdik." dedi.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal, yoğun bir alım kampanyası yürüttüklerini belirterek, "8,7 milyon ton alım gerçekleştirdik." dedi.

Yozgat ve Yerköy'deki TMO'ya ait alım noktalarını ziyaret eden Güldal, gazetecilere yaptığı açıklamada, bereketli bir hububat sezonu yaşandığını, 21 milyon tonun üzerinde buğday, 8,5 milyon tonun üzerinde de arpa rekoltesi beklediklerini, bunun üzerinde bir rekoltenin de olma ihtimalinin bulunduğunu belirtti.

Güldal, Türkiye genelinde hasadın yüzde 80 tamamlandığını, yüksek kesimlerde ise devam ettiğini dile getirerek, "Bereketli bir mahsul senesi geçiriyoruz. TMO yoğun bir alım kampanyası yürütüyor. 8,7 milyon ton alım gerçekleştirdik. Günlük 150-200 bin ton arasında ürün TMO'ya geliyor ve biz alabiliyoruz. Bunun maddi karşılığı da günlük 1 milyar 600 milyon lira. Üreticilerimize 30 gün içinde bedellerini ödüyoruz." diye konuştu.

Açık sahalar, TMO depoları ve kiralanan lisanlı depolarla 10 milyon ton ürünü alacak kapasitenin hazır olduğunu belirten Güldal, "10 milyon tonun üzerinde gelirse ona da tedbirimiz var. TMO'nun herhangi bir depo, personel, fiyat, finans noktasında sıkıntısı, eksikliği söz konusu değildir. Her zaman söylüyoruz; Toprak Mahsulleri Ofisine arz edilen tüm ürünler, buğday, arpa, kalite kriterlerimize uygun olanlar son

ürün gelene kadar iş yerlerimiz açık olacak ve alıma devam edeceğiz." ifadesini kullandı.

"Sonuna kadar alacağız"

Güldal, Yozgat'ta bu sene mevsimsel gelişmelere göre üründe bir kalite kaybının olduğunu dile getirerek şunları kaydetti:

"Buna rağmen üreticimiz TMO'ya 513 bin ton ürün teslim etmiş. Bunun maddi karşılığı 4 milyar liradır ve bunun da ödemesi başlamış durumdadır. Yozgat'ta 26 noktada alımımız devam ediyor ve randevularımız açık. Kalite kriterlerimize uygun olan ürünlerin hepsini alacağız. 'Kaliteli olmasına rağmen TMO kriterlerine uygun olmasına rağmen veremedim' diyen üreticimiz kalmayacak. 10 milyon ton olur, 12 milyon ton olur sonuna kadar alacağız."

Kentte standart dışı bir ürün fazlalığının söz konusu olduğunu, kalite kriterlerine uymayanların standart dışı olarak değerlendirildiğini söyleyen Güldal, "Müstahsil makbuzu veya belgesi alınmak kaydıyla kime satılırsa satılsın buğdayda 1000 lira, arpada 500 lira hububat destekleme primi bakanlığımız tarafından ödenecektir. Bu standart dışı buğday için de geçerlidir." dedi.

Buğday Karadeniz tansiyonu ile yükseliyor

Karadeniz tahıl koridoru girişiminin yenilenmemesi sonrası Karadeniz’de artan tansiyon buğday fiyatlarını yukarı yönlü etkiliyor.

Ukrayna’da bir insansız deniz aracının iki Rus savaş gemisine saldırı düzenlemesi sonrası buğday vadelileri bugün yüzde 2,1’e kadar yükseldi ve buşel başına 6,275 dolardan işlem gördü.

Rusya, saldırının Kırım kenti Sivastopol’un güneybatısında gerçekleştiğini ve insansız deniz aracını yok ettiklerini açıkladı.

Haftasonu bir Türk şirketinin işlettiği, Palau bandıralı Şükrü Okan gemisine Rus güçleri uyarı ateşi yapmıştı.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı’ndan yapılan açıklamada Rusya’nın Karadeniz’de gerginliği tırmandıracak bu tarz girişimlerden kaçınılması için “uygun bir şekilde ikaz edildiği” belirtildi.

GAP'ta 1 milyon hektarlık alanın tamamı suya kavuşacak

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı Dr. Hasan Maral, sorumluk sahalarındaki 9 ilde sulama hedefi olan 1 milyon 60 bin hektarlık alanda sulamaya açılan kısmın 633 bin hektarı geçtiğini söyledi.

MEHMET NABİ BATUK

GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin (GAP BKİ) görev süresi, Cumhurbaşkanı Kararı ile 31 Aralık 2028 yılına kadar uzatıldı. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olarak faaliyetlerini sürdüren GAP BKİ'nin yeni görev süresindeki ana hedefi ise uygulayıcı kuruluşlarla eş güdüm içerisinde 1 milyon 60 bin hektarlık alanı suya kavuşturacak sulama yatırımlarının tamamlanması olacak.

EKONOMİ Gazetesi'ne özel açıklamalarda bulunan GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı Dr. Hasan Maral, sorumluk sahalarındaki 9 ilde sulama hedefi olan 1 milyon 60 bin hektarlık alanda sulamaya açılan kısmın 633 bin hektarı geçtiğini söyledi.

Sulama kanallarının rehabilitesi devam edilecek

Baraj ve sulama yatırımlarının tamamlanmasıyla GAP'ta önemli bir aşamayı geride bırakmış olacaklarını vurgulayan Dr. Hasan Maral önümüzdeki 5 yıllık süreçte hedefleri hakkında ise, "Tarımsal sulama yatırımlarının gerçekleşme oranı %60'ı geçti. En önemli hedefimiz GAP'ın en kısa sürede tamamlanması olacak. GAP ilk etapta toprak ve su kaynaklarının yönetimini odağına alan bir proje iken bölgenin bir çok alanda önemli potansiyellere sahip olması nedeniyle tüm sektörleri kesen entegre, sosyo-ekonomik ve sürdürülebilir bir projeye dönüştü. Bu nedenle

önümüzdeki 5 yıllık süreçte sulama yatırımlarının tamamlanmasının yanı sıra sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin tümüne dokunmayı amaçlıyoruz. GAP İdaresi olarak yürüttüğümüz Küçük Ölçekli Sulama İşleri Programımız (KÖSİP) ile GAP Eylem Planı'nda belirtilen sulama hedefi dışında kalan ve çoğunlukla dönemin Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan sulama randımanı düşük olan sulama kanal ve kanaletlerinin rehabilitasyonu ve ihtiyaç duyulan alanlarda yeni kanalların yapımını sağlıyoruz. Bu programımız sayesinde GAP'ın belirlenen sulama hedeflerine ek gelecek yılın sonuna kadar 400 bin dönümlük arazinin daha cazibeyle sulanmasına imkan tanımış olacağız" dedi.

Veriye dayalı ve kademeli kalkınma sistemine geçiyor

GAP İdaresi olarak son 10 yıllık dönemde 1491 projeye 4,6 milyar TL destek verdiklerini aktaran Dr. Hasan Maral, yeni görev sürecinde ilçelerin var olan potansiyellerini harekete geçirmeyi hedefleyen ve ülkemizin ilk ilçe bazlı kırsal kalkınma programı olan Entegre Kırsal Kalkınma Programı'nı sahada yaptıkları etki analizinin bulguları neticesinde yeni bir boyuta taşıyacaklarını dile getirdi.

Dr. Hasan Maral, şöyle devam etti: "Yeni nesil bir yaklaşım ile Entegre Kırsal Kalkınma Programımızı revize ediyoruz. Son 10 yılda hayata geçirdiğimiz tüm projeleri, uygulama aşamasından sonuç aşamasına kadar kayıt altına aldık. Şu anda tamamladığımız projelerin etki analizi çalışmalarını yürütüyoruz. Bu analiz çalışmalarının sonuçlarına göre Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülen İlçelerin Sosyo Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE) ve Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde yer alan mekânsal tipolojileri de sürece dahil edecek bir kurgu geliştirip bölgede yer alan 82 ilçemizin üst kademelere çıkmasını sağlayacağız."

Bölgesel kalkınmayı sağlayacak sektörler belirleniyor

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde büyük ölçekli ve il bazlı yeni yatırımların hayata geçirilmesini sağlamak için fizibilite ve girdi çıktı analizleri yapacaklarını kaydeden GAP BKİ Başkanı Dr. Hasan Maral, "Bu çalışmamızla her bir ilimizin kalkınmasını sağlayacak, birçok yan sektörü tetikleyecek Bingöl'deki Süttaş modeli gibi büyük ölçekli yatırımların hayata geçirilmesi için çalışmalar yürüteceğiz. Bu çalışma ile illerimizde kalkınmasını tetikleyerek, istihdamı, ihracatı ve katma değerli üretimi artıracak yeni adım atmış olacağız" şeklinde konuştu.

Deprem bölgesine 'Özel Dönüşüm Destekleri' geliyor

Sorumluluk sahalarında bulunan 9 ilden 5'inin 6 Şubat 2023 depremlerinden doğrudan etkilendiğini belirten Dr. Hasan Maral, "Yeni dönemimizde yatırım radarımızdan hiç çıkarmayacağımız, yürüttüğümüz tüm çalışmalarda odağımıza alacağımız, gerekirse pozitif ayrımcılık yapacağımız bölgelerin başında deprem afetinden etkilenen illerimiz ve ilçelerimiz geliyor. Bu bölgelerimizde afet sonrası oluşan olumsuz durumların bertarafı için bir planlama dahilinde her türlü proje seçeneğini değerlendiriyoruz. Programlarımızdaki proje desteklerini Özel Dönüşüm

Destekleri adı altında deprem bölgelerimize ulaştıracağız. Bu programla ilgili olarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın bağlı ve ilgili kuruluşları ile ortak çalışıyoruz” dedi.

■ ‘ENTEĞRE KAYNAK VERİMLİLİĞİ’ İLE GIDA VE ENERJİ KAYBININ ÖNÜNE GEÇİLECEK

Yeni dönemde odaklanacakları en önemli konulardan birisinin de entegre kaynak verimliliği olduğunu dile getiren Dr. Hasan Maral, “Üretimden tüketime olan zincirde yaşadığımız gıda ve enerji kayıpları kaynak verimliliğin yeterince işletilmemesinden kaynaklanıyor. Üretim ve tüketim arasındaki zincirde gıda israfını minimize edecek, enerji kullanımını düşürecek hususları belirledik, analiz raporlarını hazırladık ve uygulamaya hazır programlara dönüştürdük. Yeni dönemde sulama pompalarında enerji verimliliğinin artırılması, yenilenebilir enerji sistemlerinin yaygınlaştırılması, gençlerimizde enerji verimliliği ile ilgili farkındalık oluşturulmasını hedefleyen Yeşil İnovasyon Projesi ve bölgede üretimin yüksek olduğu tarımsal ürünlerde iyi tarım uygulamalarının geliştirilmesi gibi çalışma alanları belirledik” diye konuştu.

GAP kapsamında bugüne kadar tamamlanan projeler

Baraj sayısı:	19
Hidroelektrik santrali:	14
Sulama kanalı uzunluğu:	1.496 km
Elektrik üretim kapasitesi:	20,6 milyar kilovat
Sulamaya açılan tarımsal alan:	633.984 hektar
Üniversite Sayısı:	12
Hastane sayısı:	133
Havaalanı sayısı:	8
Karayolu uzunluğu:	6.514
Organize sanayi bölgesi:	18
Küçük sanayi sitesi:	38

Bu gübre hem maliyeti azaltacak, hem verimi artıracak

Gebze Teknik Üniversitesi (GTÜ) akademisyenleri, toprağa ve bitkiye faydalı mikroorganizmalardan tarımda verimi artıracak, maliyeti düşürecek mikrobiyal gübre geliştirdi.

Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde, GTÜ Akıllı Tarım Araştırma ve Uygulama Merkezi ile Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü iş birliğinde kimyasal gübreye alternatif mikrobiyal gübre üretimi için 2 proje hazırlandı.

Akademisyenler, 2019 ve 2022 yıllarında hazırlanan projeler kapsamında, toprağa ve bitkiye faydalı mikroorganizmalardan mikrobiyal gübre üretimi için çalışma yürüttü.

Sakarya Büyükşehir Belediyesinin yürütücülüğünde, Doğu Marmara Kalkınma Ajansının desteklediği projeye geliştirilen mikrobiyal gübrenin deneme mahsulleri alındı.

Farklı bakterilerin domates üzerinde olumlu etkileri olduğunu gözlemleyen akademisyenler, çıkan mahsulün büyüklük ve ağırlık olarak sağlıklı yetiştiğini raporladı.

TÜBİTAK destekli Bingöl ve Sabancı üniversiteleri ortaklığında hayata geçirilen proje kapsamında ise mikrobiyal gübrenin kullanıldığı buğdayda sararmaya rastlanmazken, ürün gelişiminin daha iyi olduğu gözlemlendi.

İlerleyen yıllarda tarımda, mikrobiyal gübre kullanımıyla yurt dışından yüksek maliyetle ithal edilen ve çevreye bazı zararları olan kimyasal gübre kullanımının azaltılması hedefleniyor.

'Üretim maliyeti azalacaktır'

GTÜ Akıllı Tarım Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Prof. Dr. Yelda Özden Çiftçi, mikrobiyal gübreyle ilgili iki ayrı proje üzerinde çalışmalarına devam ettiklerini söyledi.

Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölüm Başkanı da olan Çiftçi, mikrobiyal gübreyi ürünler üzerinde denediklerini aktararak, "Sonuçlarımızı topraklı seramızda aldık. Yakında topraksız koşullarda da deneyeceğiz. Topraklı koşulda verimin iki kat arttığını gördük. Meyve büyüklüğü ve ağırlığının da arttığını gözlemledik." diye konuştu.

Çiftçi, mikrobiyal gübrenin sera ortamında buğday üretiminde de denendiğini, bitki gelişiminin olumlu yönde ilerlediğini gözlemlediklerini anlatarak, şöyle devam etti:

"Burada ülkemizin farklı alanlarında buğday yetişen yerlerinden mikrobiyal gübre oluşturacak şekilde bakterilerimizi izole ettik. Bizim toprağımızın tuzluluğuna alışık bakteriler. Bunlar arasından bitkiye veya insan sağlığına zararları var mı diye bakarak yeni bir bileşen oluşturduk. Bu da buğdaya özgü oldu. Şu anda ön çalışmalarını sera koşullarında deniyoruz. Yeni ekim gerçekleştirdik, 2 ay oldu ama buradaki örneklerimizde gördüğümüz gibi mikrobiyal gübreyle desteklenen üründe sararmaların daha az olduğu ve bitkilerin gelişiminin de daha iyi olduğunu görüyoruz."

İlerleyen yıllarda kimyasal gübre kullanımının mikrobiyal gübre sayesinde azaltılmasının hedeflendiğini belirten Çiftçi, "Üretim maliyeti azalacaktır. Üretim maliyetini en fazla etkileyen yurt dışından ithal ettiğimiz kimyasal gübreler. Bizim birinci amacımız; yurt dışından gelen kimyasal gübrelerin azaltılması. Tamamen ortadan kaldırmak şu anlık mümkün değil ama mümkün olduğu kadar azaltmamız gerekiyor. Tamamen kaldıramamamızın sebebi; özellikle topraksız tarımda besleyici unsur olması için kullanmamız gerekiyor. Ne kadar az kullanırsak o kadar iyi. Topraksız tarımda kaldıramayız belki ama topraklı tarımda ciddi derecede azalacağını düşünüyoruz." ifadelerini kullandı.

'Kimyasal gübre kullanımını ciddi halde azaltacağı kanaatindeyiz'

Akıllı Tarım Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Mine Gülşeker de "özel" bakterileri bir araya getirerek mikrobiyal gübre elde ettiklerini kaydetti.

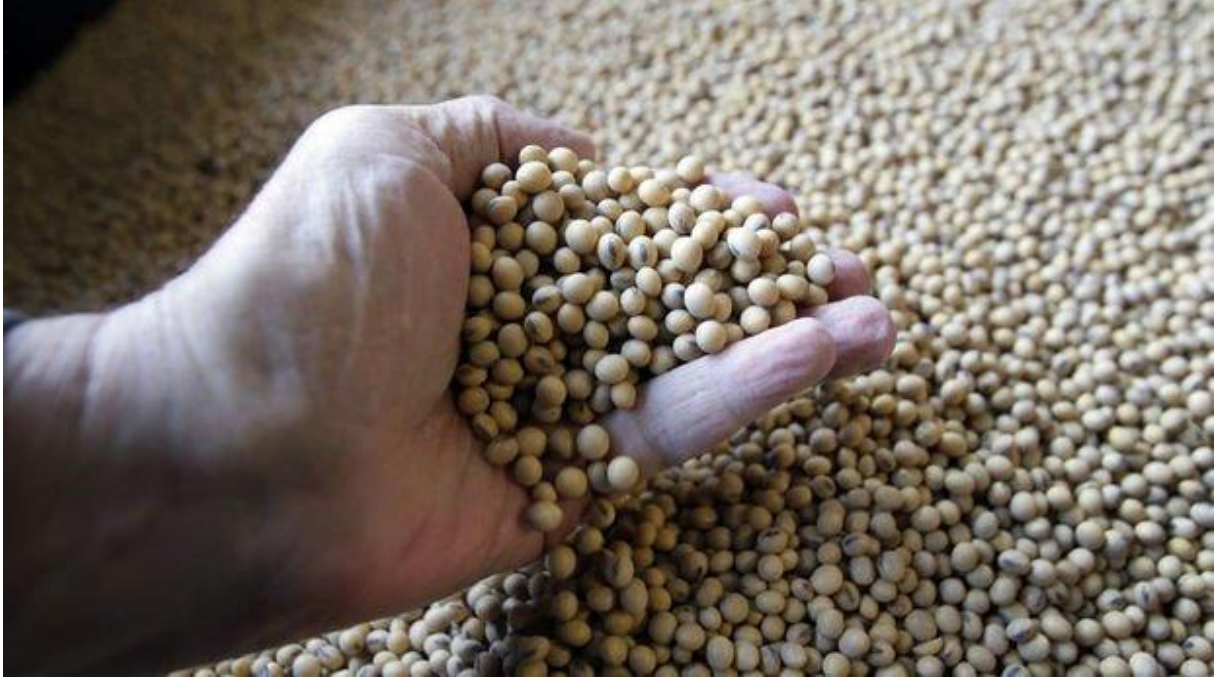
Gülşeker, mikrobiyal gübrenin, bitkilere faydalı mikroorganizma topluluğu olduğunu dile getirerek, "Bunları bitkiler üzerinde deniyoruz ve çoğaltarak gübre haline getiriyoruz, yeniden bitki üzerinde denemelerimizi yapıyoruz." dedi.

Mikroorganizmaların bitkilerin faydalı bileşenleri kullanabilmesi için aracı görevi gördüğünü aktaran Gülşeker, "Bu nedenle de kimyasal gübre kullanımını ciddi halde azaltacağı kanaatindeyiz. Bitkilere kimyasal gübre vermiş olmanız veya oradaki organik bileşenleri vermeniz, bitkinin kullanacağı anlamına da gelmiyor.

Mikroorganizmalar, onları kolaylaştırabilecek hale getirerek bitkilerin işlerini kolaylaştırıyor ciddi birer aracı olarak. 'Son zamanların yükselen yıldızı' diyebiliriz mikrobiyal gübreler için." diye konuştu.

Soya fasülyesi fiyatlarına kuraklık dopingi

ABD'de soya fasülyesi vadeli fiyatları ülkede kuru ve sıcak hava koşullarının devam edeceği beklentisiyle Chicago Emtia Borsası'nda iki haftanın en yüksek seviyesinden işlem gördü.

Soya fasulyesi vadeli fiyatları ABD'de yaşanan sıcak havanın arzı etkileyebileceği beklentisiyle Chicago Emtia **Borsası**'nda iki haftanın en yüksek seviyesini gördü. Uydu ve görüntüleme şirketi Maxar Technologies'e göre ABD'de batı, orta, güney ortabatı ve Delta bölgelerinde devam eden kuru ve sıcak hava koşulları ve düşen nem seviyeleri nedeniyle mısır ve soya fasülyesi mahsülleri üzerindeki stres artacak.

CHS Hedging Analisti Nick Paumen geçtiği bir bilgi notunda, "Önümüzdeki hafta için gerçekleştirilen sıcak ve kuru hava tahmini ve çok iyi haftalık ihracat satışları soya fasülyesi fiyatlarının destek görmesini sağladı" değerlendirmesinde bulundu.

Paumen, ABD'de kuraklık **altındaki** soya fasülyesi alanının geçtiğimiz haftaya göre artarak yüzde 38'den yüzde 43'e yükseldiğini söyledi.

Bununla birlikte Uluslararası Tahıl Konseyi de bu hafta yayımladığı bir raporda soya fasülyesi üretim tahminini hafifçe düşürdü.

ABD'de mahsüller genellikle Eylül ayından itibaren hasat ediliyor.

Merkez Bankası değil, bankalar faiz artıracak

Merkez Bankası bankaları liralasma stratejisi kapsamında getirisi dövizle endeksli olan kur korumalı mevduata yöneltmekten vazgeçti. Yeni düzenlemeler TL vadeli mevduatın artmasını hedeflerken uzmanlar yüzde 30'un altına gelen mevduat ve etkileşimli olarak kredi faizlerinde yükseliş bekliyor.

Şebnem TURHAN - Hüseyin GÖKÇE

Türkiye yeni haftaya ciddi bir regülasyon değişikliğiyle giriyor. 3.36 trilyon liraya dayanan kur korumalı mevduattan çıkışın en önemli adımlarından biri için Merkez Bankası liralasma stratejisi kapsamında KKM'ye dönüşe yönelik getirdiği düzenlemeleri kaldırdı. Resmi Gazete'de dün gece yayımlanan tebliğe göre artık liralasma stratejisi olarak da bilinen TL ve yabancı para mevduattan KKM'ye geçiş ve dönüşüm hedefleri kaldırıldı, KKM'den TL vadeli mevduata dönüşüm hedefi devreye alındı.

İlk aşamada yüzde 40'ın üzerine çıkabilir

Bankacılık sektörü kaynakları bu durumun ilk aşamada TL mevduat faizlerinde sert artış ve tahvil faizlerinde düşüş yaratacağını belirterek bankaların enflasyonun yüzde 60'lara gittiği bir dönemde bu faizi hemen veremeyeceği için de tahvil alımlarının artabileceğine işaret etti. İlk aşamada yüzde 30'un altına inen TL mevduat faizinin yüzde 40'ın üzerine çıkması muhtemel. Uzmanlar, ekonomi yönetimi değişse de

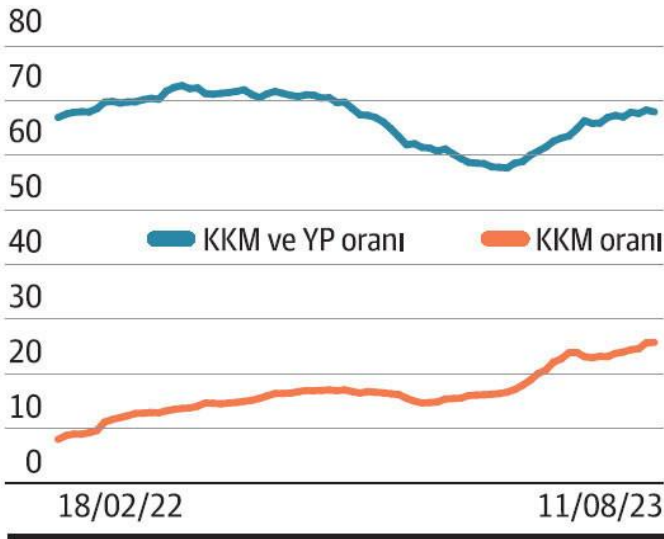
parasal sıkılaştırmanın politika faizi artışıyla değil makroihtiyati tedbirlerle bankalar ve piyasa üzerinden gerçekleştirilmeye devam ettiğine vurgu yaptı.

Merkez Bankası yaptığı açıklamayla KKM'den TL mevduata geçişin sağlanarak kur korumalı mevduatın azaltılmasının gözetildiğini vurgularken TL vadeli mevduatın desteklenerek makro finansal istikrarın güçlendirilmesine katkı sağlanması amaçlandığı kaydedildi. Açıklamada Merkez Bankası'nın kur koruma desteği sağlanan hesaplardan TL hesaplara geçiş ve kur korumalı hesapların belli oranda yenilenmesinin hedeflenmesine, kur koruması bulunmayan TL payı seviyesinde artış hedefine geçilmesine karar verildiği duyuruldu.

Mevduatta dolarizasyon yüzde 68

Bankacılık sektörü kaynakları bu hamleyle piyasada ilk aşamada iki etki görmeyi bekliyor, TL mevduat faizlerinde sert artış ve tahvil faizinde düşüş. Kaynaklar, bankaların hızla düzenlemeye uyum sağlamasının, KKM dönüşü olan müşteriyi TL mevduata dönmeye ikna etmesinin bir anda olmayacağına işaret ederek enflasyonun da yüzde 60'a gittiği bir dönemde yatırımcının ciddi bir reel faiz talebi olacağına da dikkat çekti. Bankaların bu faizi hemen vermesinin söz konusu olamayacağını söyleyen kaynaklar bu açıdan bankaların peşinen tahvil almayı kabullenebileceğini dile getirdi.

KKM ve yabancı para mevduatın toplam mevduata oranı (%)

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) verilerine göre 11 Ağustos itibarıyla kur korumalı mevduat büyüklüğü 3 trilyon 357 milyar 708 milyon liraya yükseldi. Dolar karşılığı ise yine BDDK verisine göre 124 milyar 742 milyon dolar seviyesinde. Dövizde endeksli getirisi nedeniyle uzmanlar KKM'yi de mevduatta

dolarizasyon oranı hesaplamasına dahil ediyor. 11 Ağustos itibariyle KKM'nin toplam TL mevduat içindeki payı BDDK verilerine göre mevduatta dolarizasyon oranı 11 Ağustos itibariyle yüzde 68'e yükseldi. Toplam mevduat içinde kur korumalı mevduatın oranı yüzde 26,13 olurken yabancı para mevduatın oranı ise yüzde 41,91 seviyesinde. TL mevduatın oranı ise yüzde 31,95 seviyesinde. Bu oranı yılın başında yüzde 37,7, mart sonunda ise yüzde 42,15 seviyesinde bulunuyordu.

TL mevduat faizleri yüzde 30'un altında

TL mevduat faizleri ise yeni ekonomi yönetimi ve sadeleşme adımlarıyla birlikte düşüş trendine girmiş yüzde 25'in bile altına gerilemişti. BDDK verilerine göre 11 Ağustos haftasında ise hafif yönünü yukarı çevirse de yüzde 29,06 ile yüzde 30'un altında kalmaya devam etti. Enflasyonun yüzde 47,83 olduğu yılsonu beklentilerinin ise yüzde 60-75 arası değiştiği ortamda en çok tercih edilen 3 aya kadar vadeli TL mevduat faizi çok düşük bulunuyor. Merkez Bankası'nın yeni adımları bu yüzde 29 seviyesindeki faizin yukarıya çıkmasına imkan verecek. Ancak kaynaklar yeni ekonomi yönetimi ve Merkez Bankası'nın faizleri bankaların yükseltmesini beklediğini politika faizinde ise yine mevduat ve kredi faizlerinin altındaki seyrin devam edeceği görüşünde.

7 milyar dolar rezerv artışı bekleniyor

Merkez Bankası'nın bu hamlelerinin KKM çıkışlarında döviz talebi yaratabileceğini belirten bankacılık sektörü kaynakları bu nedenle de döviz mevduata zorunlu karşılık artırımlarının da eşgüdümlü uygulamaya alındığını söyledi. 1 yıla kadar vadeli yabancı para mevduat ZK oranı 4 puan artırıldı. Bu sayede Merkez Bankası'nın 7 milyar dolar seviyesinde rezerv biriktirebileceğini söyleyen kaynaklar, döviz talebi oluşması durumunda da Merkez Bankası'nın silahı olacağını vurguladı.

Yatırımcının da tatmin edici bir faiz bulamadığı ölçüde ya KKM'de kalmak ya da dönüp döviz almak isteyebileceğini vurgulayan kaynaklar bir miktar yerli yatırımcı kaynaklı döviz talebi de görüleceğine işaret etti. Borsa açısından ise bir kez daha faizin ciddi bir alternatif olduğu döneme girildiğini belirten kaynaklar, borsaya bir miktar destek gelebileceğini kaydetti.

UZMANLAR YENİ ADIMLARI NASIL YORUMLADI?

Otoriteler faiz artışını bankalara yaptırmak istiyor

Ekonomist Uğur Gürses: Bankalara TL'den açılan KKM'ler için yüzde 50'lik TL vadeli mevduata çevirme yükümlülüğü geldi. Dövizden açılan KKM'lerin vadeli TL hesabına getirilmesi için yüzde 5'lik hedef var. Bunu gerçekleştiremeyen bankalara da aradaki fark kadar düşük faizli tahvil almak zorundalar. Gerçekten yatırımcıyı hangi faizle ikna edecekler. Belli ki yeni atanan PPK üyeleri TL faizini düzeltme umudu taşıyorlar, işi 'top çevirmeye' dökmüşler. Döviz hesaplarına uygulanan

zorunlu karşılık oranları 4-6 puan artmış. Kabaca 7 milyar dolar bankalarca Merkez Bankası'na yatırılacak, rezerv artışı olacak. TL faizini düzeltmeden, havuzun dibindeki delik kapatılmadan ne işe yarayacak? Böyle liralasma olmadığını bizler uzmanlar söylüyorduk. Liralaşmanın aldatmaca olduğunu dolarizasyona teşvik eden sistem olduğunu belirttik. Şimdi bu yumaktan çıkılmak isteniyor. Bu anlaşılabilir ama hala en büyük kısıtın faizi artıramamak olduğunu bu alınan kararlar ortaya döktü. Otoriteler, Hazine, Merkez Bankası ve ekonomi yönetimi faiz artışını bankalara yaptırmak istiyor. Anlaşıyor ki KKM'yi teşvikten uzaklaşmak için bir takım kısıtlar getiriliyor. Ve gerçekleştirmezseniz düşük faizli devlet tahvili alacaksınız deniliyor. Görünen o ki Merkez Bankası bankaların mevduat faiz artışını görmek istiyor ve onun üzerine diğer kısıtları kaldırmayı gevşetmeyi düşünecek. Faiz artıramayan merkez bankası var ve faiz artışını da finansal kesime yaptırmaya çalışıyor. Bankalar düşük faizli tahvil almak yerine kendilerine cepten mevduat faizi ödemek zorundalar bunun oranını, seviyesini göreceğiz. Tüm bu gelişmelere karşı TCMB, TL'den açılan KKM hesaplarında potansiyel kapatmaya karşı bir döviz birikimi yapmak istedi. Bunu da munzam karşılık olarak yapıyor ve buradan 7 milyar dolar gelecek, gerekirse bunu da satabileceğini gösteriyor.

KKM'yi eritirken mevduat faizini de artıracak

Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hakan Kara: TCMB bankalara diyor ki TL'den KKM'ye geçmiş mudileri tekrar TL mevduata geçmeye ikna edin. Bir taşla iki kuş vuruyor, KKM'yi eritirken mevduat faizinin de artmasını sağlayacak. Tabii bu karmaşık işlere girmeden resmi faiz de artırılabilirdi ama belli ki oradaki ısrar sürüyor. TCMB ayrıca yabancı para cinsi yükümlülüklerde zorunlu karşılıkları artırarak bir miktar ilave rezerv biriktirmeyi amaçlıyor. KKM'nin eritilmesi sürecinde döviz talebi artabileceği için TCMB rezerv kaybedebilir, bunu zorunlu karşılıklarla telafi etmeye çalışıyor.

Şimdi de KKM'den vadeli TL'ye dönüşüm kriterleri geldi

Merkez Bankası, 31 Aralık 2023'e kadar KKM hesaplarının TL'ye dönüşümü için kriterler getirdi. KKM hesaplarında yenileme ile TL payına göre menkul kıymet tesisi konularında da yeni kriterler getirilirken; 1 aya kadar vadeli yabancı para mevduatında ise, zorunlu karşılık oranı 4 puan artırıldı.

Hüseyin GÖKÇE / ANKARA

Kur Korunmalı Mevduat (KKM), sistemi uygulanmaya başlamasından bu yana bankalara döviz hesaplarının TL'ye dönüştürülmesiyle ilgili kriterler getiren Merkez Bankası, şimdi de 31 Aralık 2023'e kadar KKM hesaplarının TL'ye dönüşümü için kriterler getirdi. Kriter uygulama süresini Merkez Bankası 31 Aralık 2024'e kadar uzatabilecek. Merkez ayrıca KKM hesaplarında yenileme ile TL payına göre menkul kıymet tesisi konularında da yeni kriterler getirdi. Merkez Bankası 1 aya kadar vadeli yabancı para mevduatında ise, zorunlu karşılık oranını 4 puan artırarak yüzde 29'a yükseltti.

10 Haziran 2022'de çıkarılan Menkul Kıymet Tesisi Hakkında Tebliğ'e "Merkez Bankası'nın kur/fiyat koruma desteği sağlanan hesaplardan vadeli TL hesaplara geçiş uygulaması" başlığıyla geçici 13'üncü madde eklendi.

Buna göre 29 Aralık 2023'e kadar Merkez Bankası tarafından kur koruma desteği sağlanan hesaplardan vadesi gelenlerin vadeli TL mevduat/katılma hesabına geçiş oranı yüzde 50'nin altında kalan bankalar eksik tutar kadar kısım için menkul kıymet

bloke edecek. Merkez Bankası dönüşüm kriterini yüzde 95'e kadar çıkarıp, yüzde 20'ye kadar indirebilecek.

Aynı şekilde kur/fiyat koruma desteği sağlanan gerçek kişilere ait hesaplardan, ilgili hesaplama döneminde vadesi gelenlerin dönüşümü yüzde 5'in altında kalan bankalar da yine eksik tutar kadar menkul kıymet bloke olarak tesis edecekler. Bu oran Merkez Bankası tarafından sıfırlanabileceği gibi yüzde 50'ye kadar da çıkarılabilecek.

KKM yenileme oranlarına göre kriterler

Tebliğe eklenen geçici 14. Madde ile Merkez Bankası'nca yayımlanan Tebliğler kapsamında kur/fiyat koruma desteği sağlanan hesapların Merkez Bankası'nca belirlenen usul ve esaslara göre hesaplanacak yenileme oranının ilgili hesaplama döneminde yüzde 95,00'ın altında kalması halinde eksik kalan tutar kadar menkul kıymet bloke olarak tesis edilmesi hükme bağlandı.

Aynı şekilde yenileme oranı yüzde 75'in altında kalması halinde eksik kalan tutar kadar ilave menkul kıymet bloke olarak tesis edilecek.

TL payındaki düşüş kadar menkul kıymet tesisi

Tebliğe eklenen geçici 15'inci madde ile de TL mevduat/katılım fonu payına ilişkin kriterler getirildi. Gerçek kişiler için önceki hesaplama dönemine göre farkın 2 puan(yüzde) altında kalması, tüzel kişiler için ise 18 Ağustos 2023 itibarıyla hesaplanan payın altında kalması halinde eksik kalan tutarlar için menkul kıymet bloke olarak tesis edilecek. Merkez Bankası gerçek kişiler hesapları için kriteri 0 puan ile 5 puan arasında belirleyebilecek.

Gerçek kişi altın hesaplarında başlangıç dönemi sınırlandırıldı

Öte yandan Merkez Bankası, TL mevduat ve katılma hesaplarının desteklenmesi ile altın hesaplarından TL mevduat/katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesini içeren tebliğlerde de değişiklik yaptı. Tebliğlerdeki bazı tarihler yeniden belirlendi.

Gerçek kişilerin 30 Haziran 2023 itibarıyla bankalardaki altın hesapları dönüşüme tabi olacak. Tebliğin önceki halinde bu hesapların dönüşümüne ilişkin herhangi bir sınırlama yoktu. Tüzel kişilerin ise 31 Aralık 2021 itibarıyla bankalarda bulunan hesapları dönüşüme tabi olmaya devam edecek.

Tüzel kişilerin eski mevduatları da kapsamda

TL Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi hakkında 2021/14 sayılı tebliğin 4. Maddesinin 1. Fıkrası değiştirilerek, dönüşüme ilişkin tarihler yeniden belirlendi.

İlgili fıkra şöyle:

“Yurt içi yerleşik gerçek kişiler ile yurt içi yerleşik tüzel kişilerin 30/6/2023 tarihi itibarıyla bankalarda mevcut olan ABD doları, Euro ve İngiliz sterlini cinsinden döviz

tevdiaat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı bakiyeleri, hesap sahibinin talep etmesi halinde dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilir.”

İlgili fıkranın önceki halinde gerçek kişiler için bir tarih sınırlaması yoktu, tüzel kişilerin ise 31 Aralık 2021-30 Haziran 2023 arasındaki herhangi bir tarihte bankalarda bulunan döviz hesapları kapsamında yer alıyordu.

İlgili madde değiştirilmeden önceki hali

“Yurt içi yerleşik gerçek kişilerin bankalardaki, yurt içi yerleşik tüzel kişilerin ise 31/12/2021 ile 30/6/2023 tarihleri arasındaki herhangi bir tarihte bankalarda mevcut olan ABD doları, Euro ve İngiliz sterlini cinsinden döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı bakiyeleri, hesap sahibinin talep etmesi halinde dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilir”

1 aya kadar vadeli YP mevduatın karşılığı 4 puan arttı

Merkez Bankası Zorunlu Karşılıklar Hakkında 2013/15 sayılı tebliğde değişiklik yaparak yabancı para yükümlülükleri için uygulanan zorunlu karşılık oranlarını, 1 aya kadar vadeli olanlar için yeniden belirledi. Buna göre vadesiz, ihbarlı ve 1 aya kadar vadeli yabancı para hesapları için yüzde 25 olan zorunlu karşılık oranı 4 puan artırılarak yüzde 29’a yükseltildi. 3, 6 ay ve 1 yıla kadar vadeli olanlarda yüzde 25, 1 yıl ve uzun vadeli olanlardaki yüzde 19 olan karşılık oranı ise değiştirilmedi.

Kıymetli maden depo hesaplarıyla diğer yükümlülüklerde de değişiklik yapılmadı.

Merkez Bankası: KKM’nin TL’ye geçişine ilişkin adımlar devam edecek

Öte yandan Merkez Bankası’ndan yapılan duyuru ile tebliğe açıklık getirildi. Açıklanada 20 Temmuz 2023 tarihli Para Politikası Kurulu kararında sadeleşme sürecinin devam edeceğinin belirtildiği hatırlatılarak, bu kapsamda KKM’ye dönüşüm hedefi uygulaması ve TL payına göre menkul kıymet tesisi, zorunlu karşılık uygulanmasına son verildiği bildirildi.

Yapılan düzenlemelerde KKM’den TL mevduata geçiş sağlanarak kur korumalı mevduatın azaltılmasının gözetildiği vurgulandı ve şu bilgilere yer verildi:

“Böylece, Türk lirası vadeli mevduat desteklenerek makro finansal istikrarın güçlendirilmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda,

- Merkez Bankası’nın kur koruma desteği sağlanan hesaplardan Türk lirası hesaplara geçiş ve kur korumalı hesapların belli oranda yenilenmesinin hedeflenmesine,
- Kur koruması bulunmayan Türk lirası payı seviyesinde artış hedefine geçilmesine, karar verilmiştir.

Sadeleşme süreci ve kur korumalı mevduatın Türk lirası mevduata geçişine ilişkin adımlar Para Politikası Kurulu’nun ilan ettiği ilkeler doğrultusunda devam edecektir”

KKM yanlışından dönüşün kritik adımı atıldı

Servet YILDIRIM

21 Ağustos 2023 Pazartesi

Merkez Bankası dün kritik bir adım attı ve Kur Korumalı Mevduat (KKM) hesaplarının TL'ye dönüşümü için kriterler getirdi. Düne kadar bankaları KKM'ye yönlendiren Merkez Bankası şimdi tersi bir adım atarak bankalardan müşterilerini KKM'den TL mevduata döndürmeye ikna etmelerini istiyor. Yani aylardır süren "KKM hesaplarını artır" baskısı bitiyor; "KKM hesaplarını azalt" baskısı başlıyor. Bankaları bu yönde davranmaya zorlamak için ise kıstasları tutturamayan bankaları ek menkul tesisine mecbur tutacak.

Sonda söyleyeceğimizi başta söylemek gerekirse atılan adım zorlayıcı ve dolaylı olsa da doğru yönde atılmış adımdır. Geç kalmış olsa bile önemli bir yanlıştan dönüşün somut adımıdır. Bu kararlar KKM yanlışından dönüş resmen ve fiilen başlatılmıştır.

Kur Korumalı Mevduat'ın yanlışlığı ve Türkiye ekonomisine getirdiği yükler üzerine çok yazılar yazıldı; çok uyarılar yapıldı. En son Mayıs ayında bu köşede; "Kur Korumalı Mevduat (KKM) diye bir şey icat edildi, para ve kur politikasının ana aracı haline geldi... KKM hikayesi sürdürülebilir bir durum değildir" demiştim. O dönemde KKM'ler yeniden cazip hale gelmişti. Bankacılar müşterilerini arayıp onları KKM'ye ikna etmeye çalışıyorlardı. Kur Korumalı Mevduat hesaplarının toplamı 2,3 trilyon lirayı aşmıştı. Bankalar, Merkez Bankası'nın da yol vermesiyle çok yüksek faiz önermeye başlamışlardı.

Yeni düzenlemeye göre Merkez Bankası, 31 Aralık 2023'e kadar KKM hesaplarının TL'ye dönüşümü için kriterler getirdi. Vadesi gelen KKM hesaplarını, standart TL mevduata geçirme hedefi geldi. Kriter uygulama süresini Merkez Bankası 31 Aralık 2024'e kadar uzatabilecek. Merkez Bankası ayrıca KKM hesaplarında yenileme ile TL payına göre menkul kıymet tesisi konularında da yeni kriterler getirdi.

Merkez Bankası dün yaptığı bir başka tebliğ değişikliği ile ayrıca 1 aya kadar vadeli yabancı para mevduatında zorunlu karşılık oranını 4 puan artırarak yüzde 29'a yükseltti.

Bu iki kararla TCMB, bir yandan Kur Korumalı Mevduatları azaltırken diğer yandan zorunlu karşılık artışı ile hem KKM'den çözülen TL'nin kayabileceği muhtemel alanlardan biri olan döviz mevduatın cazibesini azaltmak hem de döviz rezervlerini güçlendirmek istiyor.

KKM uygulaması ilk başlatıldığında amaç paranın hızla dövize kaymasının ve TL'nin tepetaklak düşüşünün önüne geçilmesiydi. O zaman da çok söylenmişti; böylesi dolaylı ve sakıncalı bir yola başvurmada Merkez Bankası politika faizi arttırılarak aynı etki çok daha doğrudan ve güçlü bir şekilde sağlanabilirdi; enflasyon da bu kadar artmazdı. Ama politika faizini arttıramayan Merkez Bankası dolambaçlı yollara sapmak zorunda kaldı.

Dünkü kararlardan anlıyoruz ki; Merkez Bankası hala faiz aracını etkili bir şekilde kullanmak yerine farklı yöntemlerle sorunu çözmeye çalışacak. Diğer bir deyişle kendisi faizi arttırmayacak ancak artışı bankalara yaptıracak. Diğer bir deyişle bankalar eliyle faiz artırımına gidecek.

Bu kararlar sonucu neler olabilir? Kastamonu Ilgaz Dağları'ndaki ünlü yol uyarı levhasında yazdığı gibi "Daş düşebölü, ayu çıkabölü, her şey olabölü." KKM'den dönen para eğer faizleri yeterli bulursa TL mevduata dönebilir; eğer faizi enflasyona kıyasla düşük bulursa dövize kayabilir. Kısmen borsaya gider. Kısmen de altın olur yastık altına iner. Gayrimenkul piyasasının da bu değişiklikte bir miktar yararlanması olasılık dahilindedir. Yani her şey olabilir. Burada belirleyici kritik faktör faizlerin nereye kadar yükseleceğidir.

Faiz kararı öncesi yanıtı merak edilen sorular...

Maruf BUZCUGİL

21 Ağustos 2023 Pazartesi

Yenilenen üyeleriyle ilk kez bu hafta 24 Ağustos Perşembe günü toplanacak Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun (PPK) alacağı faiz kararı merakla bekleniyor. 9 Haziran'da göreve başlayan Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan'ın ilk kez katıldığı 22 Haziran'daki toplantıda politika faizi 6,5 puan artırılmıştı. Yine PPK'nın eski üyeleriyle yapılan 20 Temmuz'daki toplantıda da politika faizi artırılmış, ancak artış piyasa çevrelerince (yüzde 15'ten yüzde 17,5'e) yeterli bulunmamıştı. Erkan, para politikasında rasyonel zemine dönüş çerçevesi çizdiği 27 Temmuz'daki enflasyon raporu sunumunda politika faizinde bundan sonra da artışlar olabileceğini ancak bu sürecin "kademeli, dengeli ve istikrarlı" olacağını önemle vurgulamıştı. Erkan yılsonuna kadar içinde bulunacağımız zaman dilimini 2024 başında geçilecek "dezenflasyon" ve 2025'ten sonra başlayacağı umulan "istikrar" dönemlerine "geçiş süreci" olarak tanımlıyor.

"Kademe" artık para politikası unsuru

Merkez Bankası'nın tek seferde önden yüklemeli büyük bir faiz artışıyla yol almayacağı anlaşıldıktan sonra şimdi dikkatler Başkan Erkan'ın vurguladığı kademeli artışlara yöneldi. Kademe aralıkları, zamanlaması ve olası faiz artış miktarları tahmin edilmeye çalışılıyor. Asıl merak edilen konu Merkez Bankası'nın rasyonel zeminden uzaklaşmadan önce para politikası metinlerinde piyasaya verilen "Politika faizi enflasyonun üzerinde belirleneceği" taahhüdüne dönülüp dönülmeyeceği. 2021 Eylül'ünde Liralaşma stratejisiyle para politikası duruşundan uzaklaşan zamanın TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu'nun, görevde olduğu Temmuz ve Ağustos aylarında "politika faizinin enflasyonun üzerinde belirleneceğini" öngören PPK metinlerinde imzası vardı. Bu metinlerde şu ifade yer alıyordu: "Enflasyonda kalıcı düşüşe işaret eden güçlü göstergeler oluşana ve orta vadeli yüzde 5 hedefine ulaşincaya kadar politika faizi, güçlü dezenflasyonist etkiyi muhafaza edecek şekilde, enflasyonun üzerinde bir düzeyde oluşturulmaya devam edilecektir."

TCMB'den yanıt beklenen enflasyon soruları

Mademki enflasyonla topyekûn mücadeleye geçiş sürecindeyiz, o halde bu süreçte enflasyonla ilgili kafamızdaki tüm soruları ortaya koymalıyız, tartışmalıyız. Yasaların öngördüğü “fiyat istikrarı”nı sağlama görevini yeniden öne çıkararak piyasalara güven vermeye başlayan yeni TCMB yönetiminin alacağı kararlar ve uygulayacağı politika merak ediliyor. Enflasyonla mücadeleye geçiş sürecinde akla takılan enflasyon soruları şöyle:

*TCMB, mücadeleye başlayacağı enflasyonla ilgili TÜİK verilerini ne kadar sağlıklı bulmaktadır?

*Para politikası metinlerinde özel nitelikli fiyat endekslerini (çekirdek enflasyon) ayrıntılı şekilde irdeleyen TCMB'nin TÜİK'ten yeni veri talepleri olabilir mi?

*Vatandaşlar olarak “hayat pahalılığı” olarak hissettiğimiz yüksek enflasyon, özel endeksler kapsamında “yaşam maliyeti” olarak ölçülebilir mi? (Bu konuda TÜİK'te bazı çalışmalar yürütüldüğünü biliyoruz.)

*TCMB, para politikası metinlerinde sıklıkla hareketliliğini ve katılaşma eğilimini kamuoyuna şikâyet ettiği gıda ve hizmet sektörü (otel, lokanta vb.) fiyatları ile ilgili daha sıkı izleme yöntemleri önerebilir mi?

*Ücret artışları-enflasyon, kamunun yönettiği, yönlendirdiği fiyatlar - enflasyon ilişkisi kamuoyuna daha net anlatılarak, enflasyonla mücadele bilinci yükseltilebilir mi?

Ankara'nın kaderine bak:

Ankaragücü iç saha maçını İstanbul'da oynuyor

Yıllardan beri Ankara için yazıyoruz “mum dibine ışık vermiyor” diye. Artık dillere pelesenk olmuş deyişle “memur kenti” değil sanayi kenti Ankara. GSMH sıralamasında İstanbul'un ardından ikinci gelen, ihracatta hep ilk 5'te yer bulan, 13 OSB'si bulunan (yenileri yolda), savunma sanayiinin dünya çapındaki önemli odaklanma merkezlerinden biri olan başkentimiz dertli. Devlet yönetiminin merkezi Ankara kamu imkanlarından yeteri kadar yararlanamıyor. İstanbul sevdalı büyüklerimizin gücünü kullanamıyor. Hatta bazı imkanları zaman içinde eksiliyor. Bu durumun şikayetçisi ve takipçisi ATO, ASO, Kent Konseyi, Büyükşehir Belediyesi gibi kuruluşlar bu konuyu bıkmadan, yorulmadan gündemde tutmaya çalışıyorlar.

Uluslararası Fuar Merkezi bir gün olur mu?

Önemli ihracat merkezlerinden biri haline gelen ve bu niteliği sürekli gelişen Ankara'nın namına yakışır bir Uluslararası Fuar Merkezi hala yok. Yıllardan beri projeler yaşama geçirilemiyor, atılan adımlar yetersiz kalıyor. Böyle bir merkezin Ankara'nın daha da fazla dışa açılmasına ve turizmin gelişmesine önemli katkı sağlayacağı tüm kanaat önderlerince dile getiriliyor.

19 Mayıs Stadı bir türlü bitirilemiyor

Son yıllarda Türkiye'deki illerin (hatta ilçelerin) çoğunda harika spor tesisleri yapıldı. Ankara buradan da nasibini alamadı. Köhnemiş 19 Mayıs spor kompleksi yıkıldı ama yerine yapılacak yenisi bir türlü tamamlanamıyor. Her futbol sezonu başında 19 Mayıs stadının yetişmediğini kayda geçiriyoruz. Bu kez Eryaman Stadı'ndaki zemin yenileme çalışmaları da yetişmediğinden Ankaragücü Trendyol Süper Lig'in ikinci haftasında iç saha maçını bugün Adana Demirspor ile İstanbul'da oynayacak. Trendyol Birinci Lig'deki Gençlerbirliği ise maçını Keçiören Aktepe'de oynadı.

Ankara Kent Konseyi Başkanı ve ATO Başkan Vekili Halil İbrahim Yılmaz, üzüntüsünü belirterek, "55 yıldır sezon öncesi oynanan Türkiye Spor Yazarları Derneği Ankara Şubesi Kupası da bu sezon lig başladıktan sonra milli maç arasında oynanmak zorunda kalacak" diyor.

Net rezervde iki ayda 21,5 milyar dolar büyüme

Naki BAKIR

21 Ağustos 2023 Pazartesi

Başkan değişiminin ardından yeniden rezerv biriktirmeye başlayan Merkez Bankası'nın "net" rezervinde 2 Haziran sonrasındaki on haftada toplam artış 21,5 milyar dolara ulaştı. Merkez Bankası'nın geçen hafta açıkladığı 11 Ağustos bilanço verilerine göre Banka'nın brüt rezervi bu tarihte 41 milyar 217 milyon doları altın ve 75 milyar 101 milyon doları döviz olmak üzere toplam 116 milyar 319 milyon dolara ulaştı.

4-11 Ağustos haftasında altın rezervleri 145 milyon dolar azalırken, döviz rezervleri 873 milyon ve böylece toplam brüt rezerv 728 milyon dolar arttı. 11 Ağustos itibarıyla brüt rezervden bankalara ait olup zorunlu karşılık olarak tutulan kısım ile bankaların Merkez Bankası'ndaki döviz mevduatları ve diğer döviz yükümlülükler düşüldüğünde Banka'nın (swap dahil) net rezervi 15 milyar 754 milyon dolar düzeyinde oluştu.

Merkez Bankası rezervleri (Milyon \$)						
	2 Haziran	9 Haziran	30 Haziran	28 Temmuz	11 Ağustos	Değişim
Brüt Rezerv	100.484	99.783	108.586	113.773	116.319	15.835
Altın rezervi	42.245	41.993	41.432	41.425	41.217	-1.028
Döviz rezervi	58.239	57.790	67.154	72.348	75.101	16.862
Zorunlu karşılıklar vd. yük. (-)	106.181	102.954	98.761	102.879	100.565	-5.616
Net rezervler	-5.697	-3.171	9.825	10.894	15.754	21.451
Swaplar	-55.472	-59.148	-60.139	-60.425	-66.410	-10.938
Swap hariç Net Rezerv	-61.169	-62.319	-50.314	-49.531	-50.656	10.513
USD/TL	20,75	41.993	25,82	26,93	27,00	6,24

Eksi 5,7 milyar dolara düşmüştü

Merkez Bankası'nın net rezervi, döviz kurlarındaki yükselişi baskılamak için önceki dönemde açık-kapalı sürdürülen yoğun müdahale satışları sonucu yaşanan hızlı erime ile yüklü swap hacmine rağmen 2 Haziran itibarıyla eksi 5 milyar 697 milyon dolara kadar düşmüştü.

Yeni yönetimin politika değişikliği ile izleyen dönemde artışa geçen net rezerv 2-9 Haziran haftasında 2 milyar 527 milyon dolar artarak eksi 3 milyar 171 milyon dolara yükseldi. Artışını sürdüren net rezerv, 9-16 Haziran haftasında 3 milyar 644 milyon dolar artarak 473 milyon dolarla yeniden artıya geçti. Net rezerv bu süredeki en büyük haftalık artışını 8 milyar 717 milyon dolarla 16-23 Haziran arasında kaydetti ve 9 milyar 190 milyon dolara çıktı.

Kesintisiz artışla 21 Temmuz'da 13 milyar 682 milyon dolara kadar yükselen net rezerv, 21-28 Temmuz haftasında ise 2 milyar 788 milyon azaldıktan sonra yine artışını sürdürdü. 11 Ağustos itibarıyla 15 milyar 754 milyon dolar olan net rezervde, 2 Haziran'dan bu yana geçen on haftalık sürede kaydedilen toplam artış 21 milyar 451 milyon dolar oldu.

66,4 milyar dolarlık swap var

Öte yandan Merkez Bankası'nın brüt rezervinin önemli bir bölümünü, swap (takas) yoluyla edinilmiş dövizler oluşturuyor. Swap dövizler, Merkez Bankası kasasında bulunmakla birlikte gerçek anlamda elde edinilmiş bir rezerv niteliği taşımayıp, belli vadelerle takas edilmiş emanet dövizler anlamına geliyor. Yurt içi para karşılığında yapılan döviz forward ve future'ların toplam net pozisyonu olan swap hacmi, başka

deyişle yerli para karşılığı geçici süreyle takas edilen söz konusu varlıkların stok değeri, 11 Ağustos itibarıyla 66 milyar 410 milyon dolar düzeyinde bulunuyor.

Swap hariç net rezerv eksi 50,7 milyar dolar

Banka'nın söz konusu swap hacminin 22 milyar 202 milyon dolarlık bölümünün kalan vadesi 1 aya kadar, 19 milyar 137 milyon dolarının vadesi 2-3 ay arası, 25 milyar 71 milyon dolarlık bölümünün kalan vadesi ise 4 ay ile bir yıl arasında bulunuyor. Geçici süreler için yerli para ile takas edilen söz konusu tutar düşüldükten sonra ise Merkez Bankası'nın net rezervi eksi 50 milyar 656 milyon dolar. Swap hariç net rezerv 2 Haziran'da eksi 61 milyar 169 milyon dolar düzeyinde bulunuyordu. 2 Haziran-11 Ağustos arasında söz konusu hacim, 10 milyar 513 milyon dolar arttı. Merkez Bankası'nın döviz yükümlülükleri ve swaplar düşüldükten sonra ortaya çıkan net rezerv düzeyinin eksi değerde olması, önceki dönemde; zorunlu karşılıklar, bankalar mevduatı vb. şeklinde kasasında tutması gereken dövizler ile swap yoluyla edindiği emanet dövizleri de satarak, eksiye geçmiş olduğunu gösteriyor.

Memur zamında gözler hükümetin teklifinde

Memur ve memur emeklilerinin 2024- 2025 yıllarındaki mali ve sosyal haklarının belirleneceği 7. Dönem Kamu Toplu Sözleşmesi görüşmelerinde müzakereler, belirlenen takvim gereği yarın sona erecek. Uzlaşma sağlanamaması halinde; Kamu Görevlileri Hakem Kurulu, nihai kararını 31 Ağustos'a kadar verecek.

Yaklaşık 4 milyon memur ve 2,5 milyon memur emeklisini ilgilendiren toplu sözleşme görüşmeleri de, hükümeti temsil eden Kamu İşveren Heyeti'nin 14 Ağustos'ta ilk zam teklifini sunmasıyla başlayan pazarlıklar, 17 Ağustos'taki ikinci teklifle yoğunlaştı. Kamu İşveren Heyeti'nin son yaptığı 2024'ün ilk altı ayında yüzde 15, ikinci altı ayında yüzde 10, 2025'in ilk altı ayında yüzde 6 ve ikinci altı ayında 5'ten oluşan zam teklifini yeterli bulmayan sendikalar, yeni teklif beklemeye başladı.

Memur-Sen, 2024 için üçer aylık dönemler halinde, refah payı dahil birinci 3 ayda yüzde 35, ikinci 3 ayda yüzde 10, üçüncü 3 ayda yüzde 15, dördüncü 3 ayda yüzde 10 artış istemişti. Konfederasyon, 2025 için ise 6'şar aylık dönemle halinde, refah payı dahil birinci 6 ayda yüzde 25 ve ikinci 6 ayda yüzde 15 zam talep etmişti.

Abdulkadir Selvi

Ekonomide makro göstergeler neyi işaret ediyor

Ekonomide ne zaman kritik kararların alınacağı bir sürece girilse, Mehmet Şimşek istifa edecek haberleri yayılıyor.

Bu artık kabak tadı verdi ama piyasalarla oynamak isteyen birileri bundan vazgeçmiyor. Bunlar organize bir kötülük. Bunlar organize bir soygun ekibi.

Mehmet Şimşek, “Uydurma” diyerek tek kelime ile asılsız söylentiye yalanladı ama bu tür haberler doğrudan ekonomiyi etkiliyor. Borsa bu söylentinin de etkisiyle cuma günü yüzde 3’ün üzerinde sert bir düşüşle kapandı. Küçük yatırımcı açısından bakınca bu tür söylentilere karşı bazı yaptırımların devreye girmesi gerekiyor. Yeniden bu tür söylentilerle yatırımcıların zarara uğramaması için cezai yaptırımların uygulanması doğru olacaktır.

Peki Mehmet Şimşek’i hedef alan bu sistematik söylentiler neden yayılıyor? Çünkü Mehmet Şimşek başarıyor. Ekonominin yarısı güvendir. Çünkü Mehmet Şimşek yönetimindeki ekonomi ekibi iç ve dış yatırımcıya güven veriyor. Piyasa Şimşek’in ekonomi politikalarını satın aldı. Gömleğin ilk düğmesi doğru iliklendi.

MAKRO GÖSTERGELER

Makro ekonomik göstergelerde iyileşme başladı.

1- Türkiye’nin CDS puanı 700 puandan 417 puana geriledi.

2- Moody’s Türk bankalarının görünümünü negatiften durağana çevirdi. İkinci adım umuyorum doğru politikalarla pozitifte dönmesi bekleniyor. Bekle-gör modu bu kuruluşlar için devam ediyor. Türkiye için bir not artışı da artık beklentiler dahilinde.

3- Merkez Bankası rezervleri yükselişe geçti. Toplam rezervler 111.6 milyar dolara ulaştı. Her hafta rezervlerdeki artış devam ediyor.

4- Türkiye yeniden doğrudan yabancı yatırımcıların ilgi alanına girdi. Yabancı sermaye girişi hızlandı. Şimdilik Türkiye'yi izlemeye alan yabancı yatırımcıların, makro göstergelerdeki düzelmeleri gördükten sonra Türkiye'ye yönelmeleri bekleniyor.

5- Merkez Bankası sadeleştirme süreci kapsamında Kur Korumalı Mevduat'ı azaltacak, Türk Lirası mevduatları artıracak bir düzenlemeye gitti.

6- Şimdi gözler perşembe günü yapılacak olan faiz artırımında. Dengeli- kademeli artışların devam etmesini bekliyorum.

EKREM İMAMOĞLU'NUN BAKANLARLA GÖRÜŞMESİ

Ekrem İmamoğlu'nun son dönemde bakanlarla yaptığı görüşmeler dikkati çekiyor. İmamoğlu, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaseki, Ulaştırma Bakanı Abdulkadir Uraloğlu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'le görüştü.

Özhaseki ile görüşmesinin İstanbul'u depreme hazırlama çalışmaları kapsamında olduğu söyleniyor. Ulaştırma Bakanı Uraloğlu ve Mehmet Şimşek'le görüşmesinin de yapımı devam eden metro hatları için Hazine garantili borçlanmalara ilişkin olduğu ifade ediliyor.

ŞİMŞEK'E TEŞEKKÜR

Ekrem İmamoğlu bu temasların ardından sosyal medya hesabından dış kredilere Hazine onayı verdiği için Mehmet Şimşek'e teşekkür eden bir paylaşım yaptı.

İmamoğlu, dış kredilerin yapımı devam eden 4 metro hattıyla ilgili olduğunu açıkladı.

- 1- Mahmutbey-Esenyurt metrosu
- 2- Ümraniye-Ataşehir-Göztepe metrosu
- 3- Kadıköy-Sabiha Gökçen Havalimanı metrosu
- 4- Topkapı- Mescid-i Selam Tramvayı

İSTANBUL'U DEPREME HAZIRLAMAK

İstanbul'un depreme hazırlanması gerekiyor. Çevre Bakanı Mehmet Özhaseki ilk günden itibaren kolları sıvadı, İstanbul'a özel bir yasal düzenleme için çalışıyor. Meclis açıldığında ilk gündem maddelerinden biri İstanbul'a özel yasa olacak.

İstanbul'un kaybedecek zamanı yok. İstanbul'u depreme hazırlayacak olan bir belediye başkanı da yok. Ekrem İmamoğlu, reklam bütçesini deprem bütçesinden daha yüksek tutan bir belediye başkanı olarak bu konuda umut vermiyor.

İSTANBUL METROLARI

İstanbul'un bir başka gerçeği ise trafik. Trafik sorunun çözümü için yapımı devam eden metroların bitirilmesi, süratle yeni metro hatlarının yapımının başlaması gerekiyor.

Açılan metro çukurlarını kapatma törenleri yapan İmamoğlu'nun bu işi bitiremeyeceği belli olunca Ulaştırma Bakanlığı İstanbul metrolarının bitirilmesi için devreye girdi.

Peki Ekrem İmamoğlu son dönemde metrolar için neden harekete geçti? Bakanlar İmamoğlu'na birbiri ardına neden randevu verdiler.

İMAMOĞLU NE YAPACAK?

İstanbul'u yöneten Ekrem İmamoğlu ile bakanların görüşmesi kadar doğal bir şey yok. Doğru olan bu. Ama Ekrem İmamoğlu bunun kıymetini bilecek mi? Ondan emin değilim.

BAKANLARA HAKARET

Ekrem İmamoğlu, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan adayı olduğunda Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından kabul edildi. Bu ilk kez yaşandı.

Ekrem İmamoğlu'nun da aralarında yer aldığı 30 büyükşehir belediye başkanı ile Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın başkanlığında bakanların da katılımı ile toplantı yapıldı.

Peki Ekrem İmamoğlu ne yaptı?

Ulaştırma Bakanı olduğu dönemde Adil Karaismailoğlu'na "Zavallı" dedi. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'ya "Ahmak" dediğini belirtti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı ise her defasında sert bir dille eleştirdi.

BAKANLARIN UYARISI NE OLDU?

1- Ekrem İmamoğlu'nun saydığı metro hatları Kadir Topbaş döneminde başladı.

2- İmamoğlu'na metro için ihtiyaç duyulan dış kredi için önce AK Parti'nin çoğunlukta olduğu belediye meclisinden yetki verildi. Hazine bu borçlar için onay verdi.

Demek ki neymiş? Hizmet yaptığı zaman AK Parti kendisini engellemiyormuş.

3- Ekrem İmamoğlu görüştüğü bazı bakanlar tarafından, "Bu işi başka yerlere çekecek olursan bir daha görüşmeyiz" diye uyarılmış.

MUHALEFETİN YEREL SEÇİM İTTİFAKI ZORA GİRİYOR

CHP'lileri çıldırtmak için herhalde sıraya koymuşlar biri susuyor, diğeri konuşuyor.

CHP'ye hakaret furyasında başı Meral Akşener çekti. Onu Ahmet Davutoğlu ve Temel Karamollaoğlu takip etti. Son darbe ise Ali Babacan'dan geldi.

Perdeyi Meral Akşener açtı. "CHP'den 15 milletvekili istedik. Hayatımın en büyük pişmanlığıdır" diye konuştu.

Temel Karamollaoğlu, "CHP'nin aldığı yüzde 25 oyun en az 7 veya 8'i CHP dışından gelmiş oydur" dedi.

Ahmet Davutoğlu, "En son tercihim seçime CHP listelerinden girmektir" diye konuştu.

Ali Babacan ise "CHP kendi başına herhangi bir seçime girse kazanması mümkün mü ya? Siz hayal mi görüyorsunuz? Bu ülke öyle ülke mi?" diye tabuta son çiviyi çaktı.

İTTİFAK TUTAR MI

Tüm bunlar neyi gösteriyor? Yerel seçimlerde CHP'nin merkez sağ partilerle ittifak yapma şansının giderek azaldığını gösteriyor.

Bu durum muhalefetin yerel seçimde ittifak yapma şansını azaltıyor. Liderler tavanda ittifak yapsalar dahi tabanda bu ittifakın tutmayacağını gösteriyor.

Yeşil finansman kanalındaki tıkanıklığa artık sıra gelir mi?

Güven SAK

21 Ağustos 2023 Pazartesi

Seçimden sonra artık herkes hakikati öğrenmiş oldu: Türkiye, 2018'den beri, ekonomide rasyonel olmayan (akıl dışı) işler yapıyordu. Seçimden sonra, Türkiye, akıl yoluna dönmeye karar verdi. Neden? İşler yolunda gitmediği için, deniz artık hakikaten bittiği için elbette. İşler yolunda olsaydı, Kavcıoğlu bakan olurdu. Olmadı. Türkiye çukur kazmayı bırakmaya karar verdi.

Ancak akıl dışı kararlar silsilesinden bir kere de çıkmanın bile kolay olmadığını bu ara öğrendik. Nedir? Çukur kazmayı bırakmak yetmez, çukurdan nasıl çıkacağınızı da planlamanız lazım. Şimdi çukurdan çıkma patikası biçimleniyor sanki. Ama hala ortada bundan sonrası için bir yol haritası, herkesi heyecanlandıracak ileriye yönelik bir anlatı yok.

Bugün aklımdaki soruyu başlığa yazdım. İleriye yönelik bu anlatı, aslında yapısal reform gündeminin şekillenmesi için önemli. Doğrusu ya, ben yeşil finansman kanalındaki tıkanıklığın kısa vadede en önemli problemimiz olduğu kanaatindeyim. Türkiye, İller Bankası dahil kalkınma ve yatırım bankalarını elden geçirmeden bu çukurdan zor çıkar. Anlatacağım.

Peki, ama fark nerede?

Ama bugün içinde bulunduğumuz durumla ilgili bir tespit yapayım, müsaadenizle. Ne oluyor bugünlerde? Malum faiz inince kur patlamıştı. Sonra kurdaki patlamayı kontrol etmek için Kur Korumalı Mevduat (KKM) ucubesi çıktı. KKM'yi bize "liralaşma" diye yutturmaya kalkmıştı dönemin liyakatsiz yöneticileri. Sonra KKM kontrolden çıktı. Geleceğimizi yutmaya başladı.

Dün döviz tevdiat hesaplarından KKM'ye geçelim istenildi. Şimdi KKM'den Türk Lirası mevduat hesaplarına geçelim diye düzenleme yapıldı. Neymiş? KKM liralaşma filan değilmiş. Neymiş? Milletin hayatını zorlaştırmak için kumpas kurmakmış. Yaşadık görüyoruz. Şimdi hatadan dönüyoruz.

Türkiye ekonomisini yakından takip eden bir yabancı dostuma geçen gün “Peki, ama arada bir fark görüyor musun?” diye sordum, öyle ya, dün de akıl dışı tedbirler manzumesi için biz tam da bu araç setini kullanıyorduk. Bankaları birtakım işleri yapmaya zorluyor, bilanço kararlarını doğrudan etkilemeye çalışıyorduk. Bugün de aynısını yapıyoruz, istediğimizi yapmazlarsa bir ceza koyuyoruz falan filan.

“Ben rahatsız olmuyorum çünkü arada bir fark görüyorum” dedi dostum. “Dün bu araç seti kullanılarak gelişigüzel tedbirler alınıyordu, ortada bir insicam yoktu. Şimdi ise ileriye yönelik bir hedefle uyumlu bir dizi tedbir alınıyor” diye ekledi.

“Öyle görünüyor ki, karar alıcılar Türkiye ekonomisini yavaşlatarak enflasyon beklentilerini hızla aşağıya çekmek istiyorlar, sonuçta bir noktada Merkez Bankası’nın politika faizi ile enflasyon beklentileri örtüşecek diye düşünüyorlar. Bu kısa vadede olmaz, sence Türkiye’nin böyle bir intibak süreci için yeterince sabrı var mı?” diye de sordu.

İntibak sürecinin uzunluğunu, akıl dışı tedbirler için kullanılan araç setinin akla uygun kullanımı yanında Merkez Bankası’nın politika faizini nasıl arttıracak da belirleyecek. 24 Ağustos adımı ikna edici olursa neden olmasın? Bakalım bu hafta göreceğiz.

Bozulan idareler arası koordinasyon bu çukurdan çıkmayı zorlaştırıyor Türkiye’nin kamu idaresinde dün bir denge vardı. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte eski alıştığımız ahenk ve iş yapma biçimi bozuldu. Bozulanın yerine de yeni bir uyum mekanizması konmadı. Bugün bir halden ötekine geçerken ortadaki zorluklardan biri de bu işleyiş biçimi aslında.

Dün mesela Maliye Bakanı’nın başka bakanlıkların, idarelerin bütçeye yük getiren düzenlemelerini takip edebilmesi için bir mekanizma vardı. Her düzenleme Bakanlar Kurulu’na gelirdi. Maliye Bakanı hangi konuyu sümen altı edeceğini kontrol edebilirdi. Bakanlar Kurulu’nda sorumluluk ortaklı. Bir bakan imza atmazsa karar çıkmazdı.

Şimdi öyle değil. Akşamdan sabaha Maliye Bakanı görmeden bir kamu görevlisinin tek yetkiliye bir kağıt imzalatıp oldu bitti yaratmasını engelleyecek bir mekanizma bu yeni sistemde halen yok. Meclis’ten durumu takip edeyim deseniz, o da kolay değil. Bir mekanizma yok. O nedenle, herhangi bir programa uymayan, merkezi kontrolden kaçan, manasız kararların birden belirebilme ihtimali çok yüksek.

Şimdi böyle bir ortamda, bu sistemi inşa etmeden ileriye yönelik bir anlatı içeren bir programı ortaya koymak bile çok riskli. Programın aynı geçmişin IMF programları gibi her idareye ne yapacağını anlatan son derece ayrıntılı eylem adımları içermesi lazım. Yoksa hata yapma ihtimali çok fazla.

Nedir? Çukurdan nasıl çıkılacağına ilişkin bir patikayı bu sistemle tasarlamak çok daha zor ve riskli. Ama imkânsız değil tabii. Ne yapmak lazım? Cumhurbaşkanlığı

Hükümet Sistemi'nde Cumhurbaşkanlığı'nın örgütlenme biçimini gözden geçirmek ve kontrolü orada kurmak lazım.

Doğrusu ya ben peşrevden şarkıya geçme sürecini uzatan faktörlerden birinin de ortadaki bu sistemsizlik olduğunu düşünüyorum. Sabah sabah bir bakıyorsunuz, gazetede önceden düşünülmemiş, gözden kaç(ırıl)mış bir karar. Sinir bozucu tabii.

İller Bankası'nı ele almadan önümüz açılmaz

Yapısal reform gündeminin de Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) bağımsızlığı gibi son derece basit bir tarafı var elbette. Ama doğrusu ya, zor tarafı da var. Yeşil dönüşüm süreci, Gümrük Birliği modernizasyonun merkezinde yer alan dekarbonizasyon ve dijitalizasyon gündemi Türkiye'nin ileriye yönelik anlatısında son derece önemli olacak. Bütün bakanlıkları aynı hedef etrafında toplayacak eylem adımları tasarlama gereği ortada.

Yeşil dönüşüm sürecini düşünürken daha çok İklim Kanunu, emisyon ticaret sisteminin tasarımı, yeşil finansman için yeşil sınıflandırmanın hazırlanması gibi adımlar ilk önce akla geliyor. Halbuki yeşil finansman söz konusu olduğunda ilk anda Dünya Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) gibi uluslararası finansman kuruluşları (IFIs) önem taşıyor.

Şimdi yarın deprem sonrası imarı da içeren yeşil dönüşüm projeleri için Dünya Bankası'ndan mesela 20 milyar dolar istesenez, bu paranın daha fazlasını bile bulabilirsiniz. Ukrayna Savaşı sonrası EBRD de büyük tutarlar için istekli olabilir. Ama memleket ne kadar yabancı kaynak gireceği, onların vereceği tutarla değil, Türkiye'nin kalkınma ve yatırım bankalarının böyle büyük tutarların ne kadarını ne sürede proses edebileceği ile yakından alakalı.

İller Bankası da bir kalkınma ve yatırım bankası ve bilenlerin söylediğine göre dağıtabileceği yaklaşık 12,5 milyar dolar var portföyünde ama yıllık kullanım tutarı yalnızca 150 milyon dolar. Neden? İller Bankası ve Türkiye'nin kalkınma ve yatırım bankalarının risk üstlenmemesinden, kendi bilançolarını yönetmek üzere örgütlenmemiş olmalarından. Gelen kaynağı kullandıran bir proje yönetim birimi olmayı tercih etmelerinden.

Türkiye 2001 krizi sonrasında ticari bankacılığı yeniden düzenleyen bir yapısal reform süreci başlatmıştı. Bu kez sanırım işe kalkınma ve yatırım bankacılığı reformu ile başlamak gerekecek. Yeşil dönüşüm gündeminin birincil operasyonel problemi burada. Yeşil finansman kaynaklarının dağıtım kanalındaki tıkanıklığını açmadan Türkiye tempolu bir yeşil dönüşüm sürecine giremez. Kömürden çıkış tarihini açıklasak, 2053 net sıfır hedefi için atılması gereken adımları süratle uygulamaya koysak bile olmaz

Biz yabancı para girişi rahatlasın, kur patlamasın, şirketler ihracat bağlantılarını ithalat yapamayabiliriz diye iptal etmesin diye çukur kazmayı bırakmadık mı? Bıraktık.

Şimdi neden memlekete yabancı para kaynağı akıtmak için tasarlanmış bir mekanizmadaki aksaklığa öncelikle odaklanmıyoruz. Kalkınma ve yatırım bankaları bu dönemde yapısal dönüşüm için gereken yeşil finansman kaynaklarının memlekette dağıtılmasında son derece önemli bir rol oynayacaklar. Bana kalırsa daha fazla ilgi görmeleri, üzerlerinde düşünülmesi gerekiyor. Bu performansla olmaz.

Bakın söylemiş olayım. Aklınızda bulunsun.

İşlerin istediğiniz gibi yoluna girmiyor olması, işlerin yoluna girmekte olmadığı anlamına gelmez

Bütün zorluklarına rağmen, çukurun içinde olduğunun farkına varıp kazmaktan vazgeçmek son derece kıymetli. Akıl dışı işlerin yapılmasına vaziyet eden liyakatsiz kadrolara yol vermek olumlu. Avrupa Birliği'nin Türkiye'nin stratejik önceliği olduğunun ve NATO'nun Türkiye için kıymetinin farkına varmak önemli. Ama daha çok işimiz var doğrusu. Bir türlü enflasyonla mücadele gibi basit işlerden daha zor yapısal reform gündemine gelemiyoruz.

Benim bu hafta anladığım şudur: İşlerin sizin beklediğiniz hızla yoluna girmiyor olması, işlerin yoluna girmekte olmadığı anlamına gelmez. Sürecin kendisinden kaynaklanan birden fazla kısıt var ortada ve unutmayın daha Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları bile elden geçiril(e)medi. Bekliyoruz bakalım.